

Ingólfur og Landvörn, 3. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Ingólfur – Landvörn – Erindi – Bókadómar – Ljóð –
Afmælisgreinar – Eftirmæli – Minnismiðar o.f

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-8, Örk 8

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ritgerð þessi var birt. I
Birkibeiðinum, Höf, Magnús Gíslason lögfr., síðar Lögfr.³.
Leitvott og undirbreytt af Ben. Sv.
Uppkastid og fullveldi Íslands.

Ekki verður ofsögum sagt af þri ástjóðri og Tryggð, sem
heimastjórnarmenn hafa tekið við uppkastid frá 1908, þriðjed dama-
færri þrautseggi, en þeir, en i dag, að berjast við að haura þri
inu i meðvitund þjóðarinnar, að vjer hefdum fengið algjört
fullveldi (souveränitet) i öllum okkar málum og orðið jafnrjett-
háir Dönum, bæði útá við og inná við, ef ~~ad~~ uppkastid hefði verið sam-
þykkt. Og þessari skoðun er ekki ^{ennungris} ~~engangur~~ haldið fram af ábyrgðar-
laureum blaðasnaþum, sem hafa um langan aldur tamið sjr
þá list, að halda fram hvaða skoðun sem er, á hvaða máli sem
er, án þess að taka minsta tillit til þess, sem er sattu og rjett, heldur
hafa jafnvel margir helrtu lögfróðingar landeins gjört sig sekka i sömu
hétavillu. Tilji menn nú ekki efast um samleiðsást þessara manna,
þá er þekking þeirra á þjóðrjetti ekki uppá marga fiska.

Haldið hefi verið fram í gmsum jaráulegum kemningum af upp-
kastsmönnum, um samband Íslands og Danmerkur eftir uppkast-
inu. Sumir nefna það rikjasamband, aðrir málefna-samband
(Realunion); sumir segja að rikinu verði tvö, aðrir að ríkið verði
ekki nema eitt; en allir ^{þykjast} ~~þykjast~~ þeir á eitt sattu um það, að einu algjört
fullveldi Íslands á bori við Danmörku, sje að roða.

Þeir sem hafa haldið þri fram, að hjer vori um málefna-samband að
roða, hafa að þri leyti stáðið best að rígi, til að villu alþýðu manna
sýn, að sambandið eftir ^{uppkastinu} ~~þri~~ líkist i þri málefna-sambandi, að ríkið
er eitt útá við. En þetta er líka hið eina, sem ~~þri~~ samband Íslands
og Danmerkur ~~þri~~ eftir uppkastinu hefi sam eiginlegt við málefna-
samband. [það allir ~~þri~~ ^{þri} ~~þri~~ að vera öllum kunnugt, sem um þetta

riktja sendiherrum móttöku (ius legationum),
 2. rjettur til að gjöra þjóðasamninga við önnur ríki (ius foederum
et tractatum) og

3. rjettur til að hegja öfrið og senja frið (ius belli ac pacis).¹⁾
 Með öðrum orðum, hvert það ríki sem hefir full yfirráð yfir
 utanríkis málum sínum og hermálum & fullvalda; annars ekki.

Hverning hefir ein forð um fullveldi vort eftir uppkastinu?
 Skv. 3 gr. st. 2 og 3. sv. 9. gr. uppkastins, hefir um vörjandi þönnu
 utanríkis mál vor og her mál um ^{ótakmarkaðan} ~~sattvæðing~~ tíma. Með úppsegjau-
 legum samningi hefir um vörjandi þönnu í hendur allan íðann
 rjett, sem setur oss í flokk fullvalda þjóða. Mið & það þjóðrjettarlega
 viderkeent, að fullvalda ríki missir ekki fullveldi sitt, þótt það um
 ákveðinn tíma, eða með úppsegjaulegum samningi, fái öðru ríki
 í hendur einhveru hluta af fullveldi sínu.

En hver verður afleiðingin af fullvalda ríki liggur eitthvað af
 utanríkis málum sínum eða hermálum undir vilja og vald
 annars ríkis, með úppsegjaulegum samningi? Því skulum
 láta oss noggja, að hegja álit einhvers hins ágætasta þjóðrjettarfróðings
 Bretla á sínum árum, W. E. Hall's, um þetta atviki. Í þjóðrjetti
 sínum farast honum þessum orð, að fullvalda ríki, sem með áftur
 kallanlegum samningi, eða samningi, sem að ekki verður einhliða
 sagt upp, leggi utanríkis mál sín undir vilja annars ríkis, missi
 þegar í stað fullveldi sitt, svo langt sem samningur náði.

¹⁾ Franz von Litz: Das Völkerrecht, Berlin, 1910, Pag. 50-51.

²⁾ W. E. Hall: A treatise on international law. Oxford 1904 Pag 22-23.

þegar nú, eins og áður er sént fram á, full yfirráð yfir útavíkis
málum og hermálum sínum, en einkenni fullvalda ríkis og rýs
með úppregjaulegum samningi hefðum fengið dórum einmitt þessi
mál í hendur, þarft ekki framar vitna við um það, hvers rýttar
staða vor hefði orðið, af úppkastlið hefði verið samþykkt, því að
hvað langt ná þeir samningar, sem rýs hefðum gjört við Danu
hefðum rýs samþykkt úppkastlið? Þeir leggja einmitt yfirráð
allra þeirra mála, sem einkenna oss sem fullvalda ríki, undir
statmarkað vald og rýja annars ríkis. En þar í hefði falist úpp-
gjöf fullveldis vors, ótrúð og óasturkallanleg innleiðningu Íslands
í danska ríkið.

Þre langt sjó frá því, að Ísland eftir úppkastinu hefði
orðið fullvalda ríki, verður ein þá ljósara, en rýs berum saman
þann rýtt, sem ~~er~~ því hefði veitt með úppkastinu, við rýttar-
stöðu himna svonýfðu hálfvalda ríkja. Hálfvalda ríki
(Halbsouveräne Staaten. States under the suzerainty of others)
eru þau ríki, sem í nokkrum málafnum hafa rýtt á borð við
fullvalda ríki, en standa að öðru leyti eins og einhverju yfri-
ríki. Þannig geta þau haft rýtt til að gjöra samninga við önnur
ríki, rýtt til að sýja í alþjóðanefndum (Internationale Konvention-
en) og geta jafnvel háð varnarstríð upp á eigin rýttur. Samt
sem áður eru þau hluti af yfirríkinu og taki þau sjer meiri rýtt
en þeim er áskilið, þá er það úppreisn gegn yfirríkinu.
Ekkert af þessum rýtti, sem veittur er hálfvalda ríkjunu, hefðum
rýs hlötið með úppkastinu. Hvorki rýtt til að gjöra samninga við

Ófriður og íþróttamenn.

Lloyd George sagði nýlega í væðu er hann flutti í Manchester: ~~Engi fjöldi~~, Ekkert stórveldi getur til lengdar haldið hlut sínum ef að tveir þriðji hlutar ^{mannanna} þjóðarinnar ~~notast~~ ~~í kvarta~~ eru líkamelegir amldar.

Rúmar tvær milljónir manna voru ~~skóðaðar~~ af ~~hættu~~ leknum í Englandi frá 1. janúar til ágúst mánaðarloka sl. ^{Þetta ár} og reyndist einn þriðji hluti þessa mannfólks fullhræstur ~~í þessum~~ ^{áðal} ~~íþróttum~~. Orsákir þessarar viðtöku vesalmenntu reyndist vera, ~~of litid~~ að menn þessir voru of litid ríki í hreinu lofti, hreyfðu sig of litid, eða með öðrum orðum: ~~í þessum~~ ~~ekki~~ ~~íþróttum~~ þeir voru ekki íþróttamenn.

Í styrjöldinni er nú gefnar ~~hafa~~ allar greinar íþróttar komið að stórum notum. Þar sem orrustur hafa háðar verið á fjallandi hafa skidamenn verið alveg ómissandi. Þegar orrustur á austur eða vestur vígstöðvunum hafa verið háðar á ^{hröðu} fundanheldi eða ~~grinnar~~ skjótri framsóku hafa elid

íþróttamennirnir þólat best þrautir-
nar. Þat er engi barnaleikur að halda
ganga frá landamerum Belgíu alla leið
að Marne. Á hinu fyrsta fyrra undan-
haldi bandamanns í Franklandi sán
menn fyrst hvern aflstáðull var hvergi
herfylli, sá hópur íþróttamanns sem í þvi
var. Þeir stáðust best himar afar þreystandi
göngur og kníðu hina mættarminni áfram
með þreki sínu. Allir sem rokkud þekktu
til ~~þeir~~ ^{íþrótt} ~~göngu~~ ~~íþróttamanns~~ vita, hversu mikils virði
þat er að hafa sterkan keppinamt við
hlíð sér þegar kraftarnir eru að þrókun
komnir.

~~Herleikur~~ Leikur i herjum bandamanns
hafa gert ýmislegt til þess að reyna
þrek hermannanna. Um þetta efni
sem til umfangsmiklar vísindalegar skýrslur
er allur sýna, að þeir menn sem eftir
íþróttamenn þóldu miklu betur vöðvað
og þrekraunir en hinir, sem ekki iðkuðu
íþróttir. Ef svo

Ef svo bar við, að hermenn þurftu
að hafast ^{leugi} við í skotgröfum og stunda
í aur og vatni upp í mitti, þá urðu
þeir ~~allir~~ þreklaus og urðu að hvílast

benji bak við heitunum, allir nems
í þróttamennirnir. Þeir voru strax farir
til vígs ^{after} ^{er} þegar þeir komu í þessu kleti.

þeir, sem ~~adaltaga~~ hafa þið von til þess
að verja Verðun, þegar i mestu gekk, von
er mer eingöngu á alkuinnis í þróttamenn.

þeir vom valdir sökum þess, að menn
vissu, að ekki mundi stfort að leysa
þá af hólmi etíð þegar til var etíð, en
þeim var best treyst til þess að þols
lungra bardaga hvíldarlaus erfiði.

Endr hefir þat verið að ágætum haft
hversu dæmalaust þess hermennirnir
sýndu í hinum tryggtu ^{afsláttum} sífeldu ^{Lahlaupum} övris anns.

Þú þekkráun hefir ^{þín greiðilega} ~~ad eilífu~~ kredit
nider þat álit ~~þessa~~ ~~manns~~, at vorrar
aldar menn ~~þessi~~ sáir úrættadís orðnis og duglausis,
þat hafa þeir hræntu menn gert,
er ~~er~~ skipatu sér fyrir og vörðu hjarta
Frakklands af engu minni hreyti en
Sparkvælan vörðust í Rangakvötnum.

Þá kom ~~brátt~~ í gós, þegar í
byrjun ófíðarins, að íþróttamennirnir
~~áttu~~ ~~hegga~~ vönduð fyr hernaðinum og
þurftu skemri ofingu en aðrir menn.
Þeir voru vanir að reyna á sig

og þeir voru stældir af margra ára
 ofingi. Hinir voru língeirir og urðu að
 fara varlega í fyrstu. Þeir gátu ekki
 lagt á kraftana, nema eftir því sem
 þeim óx fiskur um hrygg með hefðugu
 erfidi.

Hinar ýmsu greinis ípróttu hafa allar
 að einhverjum notum komið ^{í öfridnum} I skjölu bragði
 sýnist svo sem knefaleikamaturinn njóti
 lítt ípróttar sinnar í hildarleik ^{Þvo er þó ekki.} þessum.

I líði Breka munu vera flestir knef-
 leikamennirnir. Éru segðar margar af þeim
 ýmsar kynslugar sögur. Éru margar um það,
 hvernig þeir með snarvæði sínu bjarga
 sér úr kröppum lík og ráðast vopn-
 lausir á óvin sinn. Men geta vel ^{skilið} ~~hagað~~
~~seu~~ undran mótsaðsmannsins, er hann sér
 óvininn kasta byssunni, sem honum er and-
 spianlegt lítt ~~um~~ lagið, og ráðast ^{afraun} ~~and-~~ ~~fra~~
~~stæding~~ ~~einu~~ með kreptum knefnum. Slíkar
 árisir veita oft sigur, eins og ^{best} ~~att~~ ~~seu~~
 swíplega er gert.

Einu höfuðpátturinn í öfríði þessum
 er lofthernaðurinn. Þar koma kostir
 ípróttamannsins einna best að notum. Þeir,
 sem vilja gerast flugmenn, verða að vera

mjög langastörkis. Þeir verða að hafa sterk lungu og fulla heilan. Flugmaturinn verður að vera hrastur og þrekmiðill, að öðrum kosti verður hann skött að vikys fyrir öðrum hæfari til starfana. Hinn ameríski flugmenn eru stældir með alskonas iti-íþróttum á milli þess, er þeir fara herferðir í loftinu. Það er líka mjög auðvælið, að þeir menn þurfi að vera hárir og lítt kveifarlegir, er oft verða að flygja í 20-30 stíga kulda.

Örs og sjá má af því, sem sagt hefur verið, ~~er~~^{er} íþróttir mikilvægar þátt í styrjöldinni. Það vita og allir, að áður en hermenn eru sendir til vígvallaranna eru þeir æfir og stældir í marga vega. Með öðrum orðum, þeir eru fyrst gerðir að íþróttamönnum, svo eru þeir stendur til vígsköðvanna. Margar milliónir manna, sem hafa aldrei tamið sér leiki eða íþróttir, eru nú vaddir við hlapp og göngur, sund og ~~er~~ fimleika. Með þessu móti hefur hinni língrætti mannaflí ófríðar þjóðanna orðið hrastur. Og lítill vafi vörðist leika í því, að eftir ófríðinn aukist gífurlega heilbrigðar íþróttakánir.

Það er oftast svo, að menn vilja
heldur horfa á íþróttir en taka þátt í þeim
sjálfum. Þessum óheilbrigða huganarhaldi
hefir öfrðurinn stórum breykt. Við sjá þ menn,
að meira er nú verta að vera þátttakandi
en áhorfandi. ^{Með} Gríkkjum ^{og Rómverjum} [vóm íþróttir
síðast komnar í þá ríðurlægingu, að þeir
vóm orðnar að nokkrukonar sjórleikum,
er fairs iðkutr, en fjöldi horfði á. Það stíkt
er dautt-dómur yfir dugnati og genzi þjóttanna.

Hið heilbrigða mættið íþróttar er
að menn iðki þeir til þess að fullkomna
sjálfan sig og gera sig hefan til
að ~~þegar~~ ^{þegar} erfittast vera við hvers raun.

Öfrðurinn hefir þegar komið íþróttum í
~~heir~~ heilbrigðari brant en verið hefir,
og betur mun seinna fara. Öfrðurinn
hefir leitt í ljós hvers virði kostir
íþróttamannsins eru þegar í mann-
raunir er komið.

Rjörn Ólafsson

Sigurtur Pálsson bóndi í Haukadal segir: Þjóólfi
2. apríl 1875, í svari til Hjaltalins landlæknis út af
unnælum hans um hverina í Haukadal ^[úr. 118-120] 5. hl. Sæ-
mundar fróða¹:

— Hið sanna er, að Geysir gís enn í dag öldungis
eins og hann gaus fyrir 40 árum. Hann gís stundum
prívar eða jafnvel oftast á sólarkring; eftir líða stundum
5-6 dagar millum gosa; helst gís hann í þurru lofnitri,
en alls ekki fremur eftir rigningar en endranær; líka
rann jafnmikið út úr honum fyrir 40 árum og nú rennur,
því (að) uppsprettan, sem í honum er, virtist hvorki vaxa
né þverra; hæðina í kringum sig hefir hann auðsjáan-
lega myndað² sjálfur með steingjörfingarefni sínu, og mun
ávallt fljóta út af skálinni, hvað mikið sem hún kann
að hækka um ókomnar aldir, en að hækkun skálarinnar
bæti gosið er mjög efasamt. Því (að) ávallt gís hann
jafnfequrst síðast, þegar hann hefur tæmt skálinna,
svo (að) vatns-þýstingin virtist ekki vera til bóta! Það
eru gömul munnumli, að Geysir hafi gosið betur á fyrri
tíðum öldum, og ef það er satt, þá er spursmál, hvert
afturfor hans hefur ekki farið saman með hækkun
skálarinnar; svo mikið er víst, að hann hefur ekki
verit skemmdur af mannavöldum.

Haukadal í febr. 1875.

Sigurtur Pálsson.

1). Þessar leturbreytingar eru gerðar í
endurprentun.

Þar er nú til mælo að taka, að það var einn af þeim
 sem á Harkustad, og 3 stúlkur, en það er sagt
 er madurinn hafi verið mjög mikill
 og árungr. Eftirvert kveld, hafði hann í
 gæmsi sagt stúlkunum að hann skyldi hilt
 þegar hann væri dauður. En það er að segja
 frá hinum mannum, að hann var mjög hægr og
 hiltur, Einsinn lagdist gárungrinn á söttarsöng
 en er hann var mjög framdröginn orðinn. Kallad. han-
 ninn fyrir sig, og sagði við hann, "Nú etla þeg í seinasta
 sinni að biðja þig afurðitil þar binnar, og er síð að þeg
 þeg gerdu það fyrir mig, og lofadi, hinn þeg um síðir,
 þu tók gærungrinn aftur til mals, og sagði: Lígr
 kom minn að þeg bið þeg að segja til að þeg verði
 gæradur beint frá hin dan Kyrtindyrnum, og
 annað það að þu vat i þu er nater eftir að þeg
 var þu Kyrtindyrnum og sleppa

aldra augnum af lea minna, frá þriðjasetter og
 þingastul dagur þó minn. Og skömman seinna da-
 kann, og var hann gæradur þar sem hann áður
 hafði skipað fyrir; Fyrsta nóttina sem madurinn vakti
 sa hann marga menn koma með rekur og mola
 upp leitið, en ekki sást hárga vatni, og næsta
 nótt þar á eftir sa hann koma helmingi fleiri og
 stærri þeir, þó að moka en allt fór sem fyr. Hinn
 þriðja nótt koma enn helmingi fleiri og miklu
 stærri, en þá var einn fleiri langstædur
 og skipaði sa stóri himnum að moka en settist
 afalpur á annað leiti, og fórn þeir svo að moka
 en allt fór að moka leiti, þá mælti sa stóri, "Það
 er ekki nema von þu litit gangi, þu þad ena
 lítandi manganu sem á ykkur horfa, og sk-
 að þu fara og era þann sem situr við oflaggan-
 þegar madurinn, sa það tók hann upp og hrings-
 á klökkunum, og tvítróust allir þessir stóri
 mennirnir i lofti, og höfðu eldinn

endrar su pessi saja.

Jón Björnsson átti fyrst
þar fyrst. - Síðan () fór hann í Hétan-höfn
og þá þar allmiklu búi og þessi maður fólka velt
var hann þá heppstíni (og oddhiti) og rétt sínu öllu, sem
heppstíni. Var þá mikill uppgangur hans um lífið
þar hann sig stórmannlega, tók stundum heilar fjölskyldur
af heppstíni heim til sín og hafði á sínu komu: rétti-
leysi. Ekki var hann stjórnsáttur í heimili og var
óvæðingur á flestu. Þá hefi þú heyrst sagt til
Marka um ávæðingur hans, að þegar hann fór í kaup-
stad, þá láti hann ekki hvers unakleupst var, sem
hann tók á hestum aftur heim, heldur tók hann
fyrir var. - Þótt hans unakleupst væri ef til vill
betri. - Virðist summað hann aldrei vilja að
hver væri nota annars hluti af vildi og þörfum,
svo sem samlegu væri með öllum. Ekki var
hann þá ágegnur við aðra, en hver gat leitað til
hans sem vildi. - Þá var Skógur verðandi.
- Húsnæð og lánaði hann sumum böndum
árum saman, svo að þeir komu til bókanna
skuldet. - Síðan var hann Jón Björnsson, enda
þessi hann heppstíni og tók eit í veik-
ni, sínu og mun oft hafa skadað á þessum. En
svo fór að lokum að Skógur var settur frá og
tók eit þóður Guðjohansen. Var hann þá
í þörfum og gekk fólki eftir skuldum, Sost
þá að Jón átti ekki fyrir skuldum og var
þá hann gest þóður. - Fór hann þá frá
Hétan-höfn í Tröllade og bjó. Þar hóf
Hetti hann þá heppstíni og tangi. - Þá
varst þú hann til Vesturheimis og

Lífirinn (1898, 21 febr.)

Sínað störfuð hann : þarfir stundar kveppur
1893. Þú sendir þessu send stúlka nokkur
vestur af fjórum kvepp, fíkkunnandi & skrifadi
Dr. V. Jóni met heimi & þad hann at klifa hein
asja. Þu at fjórum hefti hann kunnat at þu
kvepp hann greidd. — Kistadi þu nokkur aftur og
sagdi at vadi gæti stúlka send til baka, en ekki
væri þu rétt, at þu sendi vestur ömyrkunga, sem
ekki vilði sjá af góðum mönnum og dögandi
þessu. —

Þú var glatlyndur maður og þú legur, þuggum vel
og brögðullur stundum. — Þú þann einu sinni : bróður
með Dr. Gottsk. út af þjárfu-gjöfinga, en þad þu heldur
míður. —

Páll Pálsson for Modrudal.
Almanak 1875 - 1917. 1 eint.
Dýðavinnu sem til x 1 eint.
Arbætur. 1919 & 1920 1 eint.

(Má ekki ganga of-nær
Almanakunum)

Andvari 1892

Ólafur Pálsson, umbetsmaður, á Höfðabrekku, er drukknasti 15. jan. 1894, var fæddur í Hörzsdal 1830, sonur Páls prófests Pálssonar (d. 1861), kvæntist 1853 Sigríðu konu Jónsdóttur Spítalahlalla á Hörzslandi; hún dó 1866, og flúttist Ólafur skómmu sítar að Höfðabrekku, þar sem hann bjó sítan til dauðadags. Nokkur börn þeirra bjóna eru á lífi; þar á meðal kona Halldórs bóorgara í Vík, Jónssonar. Umbetsmaður varð Ólafur 1878, og alþingismaður Vestur-Skaftfellinga var hann 1881-1891. Einn fremur þreppstjóri og síðlunefndarmaður. Hann var nafnkendastur þenda í sínu héraði, „öruggur og óhríkvall líturmaður þess málshatar, er hann fylgdi; tryggur og vinfastur, drangur góður og hverjum manni gestrisnari.“

Lík Ólafs rak á Fagradalsfjörri 24. jan. og var jarðað G. f. mán. „Það er allinkennilegt, hve margir af þessari sömu ætt, Páls prófests í Hörzsdal, hafa farið í vötnum og sjó, svo að minnifandi menn muna: sýnir hann þeir, síra Páll Pálsson í Þingmúla, Ólafur Pálsson á Höfðabrekku og Magnús Pálsson (horpaði fyrir Hólmsberg syðra?); Jón Ólafsson, Pálssonar á Höfðabrekku, drukknasti við Landeyjasand 1893, og Kristófer Þorvarðsson, bóndi á Breiðabólstað, sonur síra Þorvarðs prests á Prestbakka, en dóttursonur Páls prófests, drukknasti 1893 í Skaptár-Eldvatnum; var í pósthferð út í Skaptártungu. Síra Páll Ólafsson, er drukknasti í Köldukvísl á Myrdalsandi 1826 með Þórarni Öfjörð síðlumannni, var bróttusson síra Páls prófests.“

(Ísafold XXI. árg. 12. tölubl., 3 marz 1894.)

Elsta lögbók í heimi,

skrúðett á árunum 2285-2242 fyrir Krists burt.

Þjón Frakka hefir í mörg ár haldið úti nefnd fornfræðinga í Perse til þess, að leita þar fornra menja í ristum borga sem löngu eru, að þjón orðnar að svaðgrónum hölum. Formadr nefndarinnar heitir J. de Morgan, en sá V. Scheil, kapólskr prestur, er lestr annast þess, sem letrad er flegga-stafrófi á fundnum menjum. Nefndin hefir farið í leitirnar, enn sem komið er, að eins á því svæði þar er borgin Elam, er síðar nefndist Persepolis, stóð í fyrndinni, og um getr oft í Biblíunni. Eftir því sem fundir safnast fyrir gefr nefndin út einskonar tímarit, sem heitir ~~Revue des études assyriologiques~~ Mémoires de la Délégation en Perse, og er í þessum minnistritum einn flokkur út af fyrir sig, sem heitir Textes Elamites-Sémitiques.

Í janúar, árið sem leið, dattu leitarmenn ofan á ^{ímyr} brot af steini úr grængrýfi (diorite) letrad og myndhögginn sem ~~hinn myndhögginn~~ auðvelt veitti að fella saman, og þegar allt var samfelt, var frumleg heild steinsins fengin; var hann þá bjargi líkari enn því er menn venjulega kalla stein, átta feta há. Á framhlið gat nú að líta lághöggna mynd af Hammurabi, konungi í Babylon, sem ^{ad} ríkjum sat á árunum 2285-2242 f. Kr., er hann tekr við lögum þeim, sem hann færði saman í eina skrá, úr herdi Samas, sólarquðsins, er sitr frammi fyrir konungi. Á þessari hlið steinsins eru sextán dálkar af letri, og í þeim 1114 línur af letri. Enn fimm dálkar á þessari hlið eru urnir burt, svo að lítið sést til stafa. Er talið að til þessa beri það, að konungur sá í Elam er

sigradist á Babylon og hafði klettim að hernámi burt með sér, hafi ætlað að fylla eyðuna með sögu frægðar-verka sinna, enn úr þessu hafi þó aldrei orðið. Þyngir eftirsjá í því, vegna þess, að hvergi er þess getið á neinum letstöflum er enn hafa fundist, hver sá hafi verið er steininu flutti til Elam. — Á öftri hlið steinsins eru letradar 2.500 línur í 28 dálkum. Af þessum línur skýra 700 frá nafni konungs, nafnbótum hans, frægt, stjórnsémi, umhyggju fyrir uelferð þegnanna, gæðrækt, landa lýsing innan ríkis, borga-tali og ýmsum triarsidum. Lýkur þessum kafla með því, að blessa þá, er verndi steinin og bálfa þeim er glettist við hann eða færi hann úr stat.

Hammurabi var völdugur konungur í Babylon, sami höfðinginn sem nefndir er Amrafel í 1. Mós., 14. k. samtíða Abraham. Af ýmsum fleig-letrudum skilríkjum ^(einkum þessum steini) vita menn það um þenna konung, að ríki hans tók yfir lönd austan frá ósum Evfrato og Tigris vestur að Miðjarðarhafi. Frægasti varð hann fyrir það, að hann setti saman í eina skrá, með furðulegu nákvæmri sundrgreiningu laga-tilfella, vanalög þau er frá aldaöldi höfðin gengið manna í milli þar eystra með ýmsum afbrigðum eftir gæðrækt dómara, og réttarmetritund í hinum ýmislega atkvísla-fylkjum. Lögun þessum hefir Abraham hlötið að vera kunnugur. Og þegar Gyðingar línur seinna börtust til landa í Kanaan, þá voru lög Hammurabis hin gildandi landslög þar. Svá fullkomin þóttu lög Hammurabis, að meir 2000 árum eftir hans daga var gerð hand-hæf útgáfa af þeim fyrir kennara ^{ad skýra} og lærisveina að nema í laga skólunum í Babylon; var þeirri útgáfu skift í tölfr Kapítula og bókin nefnd eftir fyrstu þremur orðunum

í hemni: Nínu du sirum (þ: vefi maðr seð, að vefa' þ: magna, efla seð var
dauðaverk, eins og á Íslandi á 10. öld). Söguleg skírteini eru til er sanna, að
á 7. öld f. K. höfðu Assýrkar sína eigin útgáfu af lögskrá þessari fyrir námis-
menn í lagaskóli; kölluðu þeir hana: "Rettlætisdómar er hinn mikli
konungur Hammurabi sagði upp."

Þessi 'lögboek' ef eymá svo kveða at orði, er það nú, sem ^(á steini þessum) aftur er nýin-
ur moldu eftir hundruð ára, engin veit hvað mörg, sjálf yfir 4000 ára
og frumrætt, meir að segja!
x: 4. b. af Textes Elamites-Sennitiques gömul, og sumum mönnum alt að þú eins auðlæs ^{nú} eins og hún var Baby-
(sem sjá má á þri, að Scheil gaf gefið hana út á gmanutium Gósmýndata, eftirlittrata og þýddu. f
lonar mönnum þá er hún fyrst varð til, þá sem eftir er af henni eru 247 greinar, enn 35 telst mönnum til að urnar hafi verið burt, enn af
þeim hafa menn fundið þrjár á assýrskum letr-töflum.

Að lesa þessi lög Hammurabis saman við lögin í 2. Mós. b., það er ~~er~~
eins og maðr se að lesa saman tvo skylda texta af íslenskri sögu, og
~~um~~ um lög Mose, nema prestalögin, má með fylsta sannni leggja að hér
komi ex oriente lux!

Cambridge 2 mars, 1903

Eiríkr Magnússon

10/5-09.-

þú getur að minnsta kosti
við heta þess levið þetta
produkt — og síðan, ef þú
lífst sett þad í "Lugalf"
annars hlut þessig nýj
þad aftur við hentu líta.

Þess!

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur
Jóni Jakob Múli

Minna öskjan Bened. Sveinssonar
alþingjómáti

Rútz.

1) Þvers vegna fulls Þore-til-
bodis?

Éf nokkud má marka þá
"rökstuddu dægskera", sem
"Skúli Thoroddson" hefur fengið og
samþykkt var í meðri deild
þingins, þá var þessi máli
~~felt~~ ~~er~~ þá meinað að ná
fram að ganga, vegna þess
að ekki voru fyrir hendi
"áskjalabreytingar" skýrslur um
alt ^{er að ein skýrsla} ~~sem sýnir~~ lýtur"
það lítur því ekki ~~sem best~~
sit mikið líkur til þess
að vör "Íslendingar" nokkun
þinn verður svo mikilvæg
að vör þorum að ráðast í
að sigla sjálfir okkar sjó!
Því að það vör ein þessum
áskjalabreytingar skýrslur um alt
"er að ein skýrsla" ~~sem sýnir~~ - utgerð lýtur
á milli "Íslands og annarra
landa, þá hefur þú við að vör
þessum ekki látið að nýja
það, heldur þyrftum vör að
þá áskjalabreytingar skýrslur
um það hvernig að nýja
þessum siglingar. En
það er ekki þó en spá-
matar mikill vör vör á
máli vör, og þyrfti að
spámatu þá líklega hefur
að vör dægskera, því samt
er að enginn sjá spámatu
í sínu fóturlandi.

Það virðist ekki hafa
verið þinn heildræddur sjálf-
stjórnarmannur, sem á
þingi greidda þessum rök-
studdu dægskera" alþingi,
þó, að áskjalabreytingar skýrslur
um alt ^{er að ein skýrsla} ~~sem sýnir~~
~~er að ein skýrsla~~ "í vörum
höndum milli "Íslands og
annarra landa, þessum vör
als ekki fengið, þó en

2/
vís sjálfir hlöfum aflað
oss þeirra, með því að taka
^{að orð} þinglingarnar. Áður en
það gilda hve á eiddan
þess skýrleis um allt
sem lýtur að ^{vinstris-}~~spjallstigi~~
~~þessum~~ vís þárum hjá
öðrum — allt geti gengið
í á tryggðum hjá oss,
hve glesidur sem þýnd
vora geti útilit.

En sé sem eitthvert þáll
í, og emall aftur um,
þó aldrei leyst þá gátt,
hvar himninn leyr.

Á þessu var leitt, að þessu
er þessu sáttir meðal sjálf
stjórnanna á þingi,
skýldu verða þess völdandi,
að ^{hann segir}~~assum~~ ~~þessu~~ um
himnanna mönnum
andmátt að þessu sitt ~~þessu~~
stærsta þvott, sem nokk
mon tíma þessu með vagn
að stíga í sjálfstjórn.

Þessu dattur í þessu, að þessu
^{þessu}~~þessu~~ ~~þessu~~ ~~þessu~~ ~~þessu~~
þessu áttu áttu vó þessu að þessu
þessu geti stæti hveit þessu þessu
þessu þessu stæti geti þessu eris
þessu þessu að þessu þessu
þessu ríki með yfir-
vagnastættum þessu, ríki
sem íþauke áttu að þessu
annad — sem þessu þessu samna
þessu þessu, og samna. Alkenna
fáturkæddast — til þessu
þessu.

Þessu þessu fram þessu þessu
þessu: þessu þessu þessu þessu — til
þessu, og ætla þessu að þessu
að þessu þessu. En til þessu
þessu þessu að þessu í þessu þessu
þessu þessu þessu, sem
þessu þessu þessu á
þessu. Þessu þessu þessu þessu
þessu að þessu þessu þessu

á nokkrunum tókum þess, heldur þó til þess að sýna hvernig röklausu þess. — Það er frá vegg hafi til endi, sem þeir hafa þótt fram í málum hafi í blóðum og á þingi.

Það er miðri ástæða að fullgæta þess að blátt Reykjavíks hafi engin áhrif hafi á gang þessa máls. — Því og fremt gæti þá Ólafsson svo frí henni, að henni væri að hafa að gangi undir nafni málgafræðis samráðsliunar, og skuli undir ^{meið} ~~blátt~~ ^{blátt} ~~blátt~~ ^{blátt} hafa hulið undir henni síðan. — Það er þó það að þá Ólafsson hefur skuli ~~þá~~ betri álit á henni síðan henni hafi að vera málgafræðis samráðsliunar, sem rannar ~~ettu~~ engan ~~ettu~~ að undra, því að hann heldur andspæðis að meira mál meði hafi á öðrum henni sem alþingismannum í Lögjettu, heldur en fyrirðandi ritstjóra samráðsliunar málgafræðis í Reykjavík. — En allt er mið sama tóbakið sem.

Rítt sem vott þess að Reykjavíks undir ^{í samráði} ~~blátt~~ hafa minnst eitthvað með því að hafa að vera málgafræðis samráðsliunar, skal þá minna á það, að henni hefur sagt, að ráðherra var hafi 'gengið' fríða Dama með því að halda fram Thore-billadrum. Hann hafi eftir að tjóða ^{oss} ~~blátt~~ fjárhagshaga

4
vid Dammörten med por-
t på oss till gäddor och
~~at~~ gräst kluttrarf i
aldörarna fjälsar. —

Hverjinn meðal-gleður
 um manni ætíð að vera
 þann ljósk, að fjálagi sinn
 Ísland á milli sin
 helmingi í getu stekis
 við alclannat - og þess
 að fjálagi fjálagið hefur að
 um verid, milli sinu gilda
 þu annað er ekki, sinu
 eftirtektað vest ~~sinu~~ ^{í þessu} þetta
 Ráðgjafi Björn Þórsen er
 hjó að ~~gjafi~~ gera Dæm-
 um þess verk með því
 að tengja að efnaðu
 þessu við Dæmörken -
 segja þess, en þó halda
 þess að Dæmum sjá
 svo illa við þetta þess
 þess, að þess milli als
 ekki vilja leggja þess
 vör þessu óþessu þess
 þess flutnings sinu mitt-
 um þessu verid þessu þessu
 gífurlegu fjálagi. - Dæ-
 ir virðust þá ekki skilja
 þessu gúða þessu
 Björn Þórsen!

Tenginn skilji orð min
 svo að þú álit. Lægrijetta
 ávísunin er bláa í Reykjavík.
 vita. - Þú ert virður og
 það. Þú á myndar t. d. þú
 Ólafsson. - Þú ert á
 milli virðis Lægrijetta vers
 full-kennuð um það hvern
 álit er á þínu Ólafssyni,
 og þú hefur hvern hildur
 komið að selja í ritstjórn,
 argreir allar helstu og þú
 um hvern ritstjórnir

móttóð umar sem þeir
fæddi gegn Thore-tillöð-
inu á þingi.

Lágrjetta huldur andsjá-
an luga líka, að eum sji
hinn í nokkru áliti. — En
fæddum hest er það, ef henni
gætu ekki stailist það,
að það er myndi luggjandi
fyrir hana að vera fram
fyrir lesendum sína aug-
ljóðar og margkræftar
vitlugar, í þeim til-
gangi að þeim sji trú-
ad. — Því þótt meum sji
mótfallur einhverju máli,
þá kemur þeir því illa,
að þeir, sem þykjast vera
þeim samnála, mæli
þannig með skadumum
þeirra.

Lágrjetta hefur um tíma um-
men á þingi halda því fram,
að nín sji á jörmungu
að kaupa skípi, vegna
þess að þann sji í svo
lágu verði! Þess vegna
álita þeir á gælt að taka
Thore-tillöðina. — Þeir segja
að skípi sji nín seld
múðir virðingarverð, og því
ekki vil í því að kaupa
skípi Thore-fjallanna þjófi
eftir virðing. — En þann
deini sem þeir hafa tekið
um sálu skípa múðir
virðingarverð, summa ekki
í farsen. Þjóðar ástæða
geta valdið því, að maður
sji neyddur til þess að
selja eignir sínar fyrir
hvað lítið meir. — En

60-

hestu kaupinu, sem
mín er hengt að má.

Alt rúgt lágrætta mun
lulekard með skípa gítar
því ekki samnað meitt
annað en það, að sýn
sinnuitt ein hófum allt
að Kaupa skípa.

Þá heldur Lágrætta því
frá, svo sem af einum
manninum á þingi, að Sam-
ræða fjálagið af Þessum
fjálagið gefu ef gæti
vensturlegt sýningu-
fjálagið blanda. — En
auðveldið hafa þessir
nauðlega undirritað.

Þyrðlar als ekki get
sýn grein fyrir því, á hvern
hátt það meiti verða
það gæti ekki orðið á
annan hátt en þann, að
þessi fjálag setti niður
flutningsgjaldið, og það
svo meiti að það ekki
þyrðar Rastnadrinn. — En
þú samkeppni yrði sam-
arðuga óðsleg, og því ekki
munu sjálfstærkt að spoma
við hvern með laga'akvæ-
mun. Og það yrði ekki
landið, sem þyrðar þi óðs-
legu samkeppni, því enginn
attast til þess að landoff-
gæti setti formgjaldið niður
fyrir keppinanda sína.

Já, alt ein sem svo, að
þann fyrirhelt með lög mun
lestur gjald. Eðlileg af-
lindning af því vertu sin að
þess flutningsgjaldið
hekkar til jafnadrar við
lestur gjaldið, og þi gæti

4
þeir það, sem vörðna, þá
fluttu (Kauþmann) og þeir
láta aftur. Þeir sem voru
kæpa, greiddu svo það. Það
er þá skattur sem
landmenn beruðu í
landsjóð. — En ef nú
Reppianautar landsítgjaf-
arinnar atkvæði svo að daga
hanna, þá yrðu þeir að selja
flatningargjaldið niður og
beruðu þannig sjálfir lest-
argjaldið. — Þeir vantar-
lega svo allir, nema ~~sumir~~
ef til vill samir, andlegir
undirvísingarnar,“ að Reppia-
nautar landsítgjafarinnar
getu staki bæði ~~sett upp~~
bættu flatningargjaldið
til jafnvægis við lestar-
gjaldið og um lítið hlekk
að ~~flatningargjaldið~~^{flatningargjald}, til þess
að daga landsítgjafina
með aðillegri samkeppni. —
En þeir getu gert hvort
þeir vildu. — Ef þeir hlekku
flatningargjaldið, þá fer svo
sem þu hefur áður sagt að
það leggst sem skattur
á landmenn og rennur í lands-
jóð, og 2. þeir als staki býrð
þj. En ef þeir (Reppianautar)
staki bættu flatningargjaldið,
eða jafnvel hlekku það, þá er
þessu lestargjaldið, þá verður það
lestargjald sem þeir bera menn
á milli fyrir landið, þessu sem
ítlendingar bera það — og um
landið þannig þá bætta þessu
halla, sem það liti af óvili-
legri samkeppni ítlendinga.

En þessu er vörð höf-
nissetta elginn um það, að iðl-
ingur bori sig alla. Þessu

9)

út margir einstakir skipa-
 eigendur láta sum skip
 sín liggja heima, til þess
 að hinna hafi eitthvað að
 gera. — Þetta er mi náttúr-
 lega mjög þröðugt, og sýnir
 oss að of mörg skip hafa
 verið byggð, og því erum við
 að vísu getum fengið ódýr-
 ar skip en ella. En um-
 ars Rannar það mála um staka-
 rt víð. — Í syðlingum til
 Tolands eru stakar af mörg
 skip. Og þátt flutningur
 sjón min e. t. v. heldur minni
 en í bestu áman, þá get-
 um það stakar munnað málur.
 Ef flutningar voris til ann-
 ara landa, og frá þeim að öðr,
 fara stöðugt minnkað, þá
 tákna það stakar annað en
 að vísu sjáum að flóan eyg-
 — og er sama. Þar þjáskasta
 sem fundin er vör til þess
 að bræða ír oss allan sjálf-
 stæðisleg. — Ef samir
 kaupmenn þá lengi vör,
 og það jafnvel margir, eins
 og kúgjetta margir, þá þá
 þar aðrir kaupmenn þá
 mika.

Þeir sem halda því fram,
 að Tolundinga ætla að tæka
 að nýr syðlingar ávar, þar
 stakar þá áslæta fyrir því, að
 hingað Rannar af þá skip, ný
 heldur að hinna þetta og á
 því að syðlingar til lands
 eins liggja mótur að áðrum
 kosti. — En aðal ástæðan er
 sú, að með því fengja Tolund-
 ingar umráð yfir samgöng-
 um og getu heint þeim i
 nappulagar öðr, og ákveint grætt
 störfu á þeim. Og það hefur ekki
 verið brakið og verður ekki, að
 Tolundingar flögja sama nem
 i sjónum svo hvers ándum

þessumdu tókna skrifir, vegna
 áhættuþessa verkna, samþan
 bandu og siglinga.

Þess þá hlutur smálmis
 forðast mót stöðum meira
 vorir eiss og eldim.

Samkeppni ~~er~~ er stakir að
 ottast frá meirum öðrum
 en samneinuðu fjelaginu, þó
 ánnu fjelöf fara elakir að
 hefja siglingar hringdýr
 í skatta, aðeins til þess að
 eyðiluggja vort fjelag. Þess
 þátt fólund tókir að sjá
 siglingar rissar að nro litla
 listi sem farir hufur meir
 fram á, frá sjá voutanlega
 hvar hirtvita meirar, að
 öðrum er elakir meirar
 að nifla hringdýr, og elakir
 huldur þátt lirtur gjald
 meirar hirt á ött skrepp, sem
 hringdýr Ronna. Með því (lett-
 argjaldum) er aðeins það
 hindrat, að itlendingsar geti
 meirar að hirtu samkeppni (þó
 meirar því að hirtu hringdýr vörur
 fyrir hirtu gjald, en meirar sjá
 hirt er til að hirtu kostnaðinn)
 eyðiluggja hirtar meirar hirt-
 aringar.

~~Þessumdu tókna~~

Þess ef það er satt að sigl-
 ingar hirtu sig elakir meir
 á dögum, þá er það fyrirgjáan-
 hirt, og voutanlega állum skrepp
 sem gaddum verum hirt, að vör
 innar skamt verðum að taka
 þess að oss, þó vör getum ekki
 vout þess að itlendingsar hirt
 áfram að nifla hringdýr sjá í öðrum
 - þótt hirtu virdir hirt hirt
 að vör þess að hirtu hirtu
 í þá, ef vör tókum að oss lítum
 hirtu siglingar, og að þess

þá vinnu það til að sjja ein-
nir að steyrtunni, aðeins til
þess að eyðiluggja árs!

En það er vilanlegt að
singlingar hringað herra sig
vel, og er það nýna þess að
samkeppni & hófleg. En þógg-
singur fyrir því, að hjer verði
alltaf hófleg samkeppni í
singlingum, hófum vjer í því
að annarsstædur von af mörg
skipi, og í annan stað er
hægt að heita löngum.

Álét er það staðlaðast, sum
mótstötumenn veris klafa,
hæft sum ártættu qyru mál
þessu, enda sje ventan-
lega hver maður að það er
ekki átt að annað en yfir-
vörð áttættur. - Eirtain-
ar fjáritættur framkomur
í vandræðum og rök-
sendu spotti:

Nú m eigum vjer ekki kanna
skipi, nýna þess að þann
eru nýr ádifo.

Samkeppni itlendniga
dreyur fyrir tekið.

Leitargjöldid & kaupa
fyr.

Singlingar herra sig ekki.

Flutningur fara minnandi

O. S. for. O. S. for. - Ált
sufa villant. - Þess sje
það sum sagt að hjer er
allur áttættur mötbarur
jafnvillansar.

Þar get m ekki kanna
njer þann andlega volada
undir málshyðit, sem í
fullri störu heldur því fram
að það sje hægt að tekið verð
eins og hjer sama hlutar og
þó tekið það.

Slíkt er ekki ásjálfráð
hinnasta!

En það eygum þessu

að þessir „andlegu und-
 ir málshyrðar“ skuli
 hafa nýja detta í hug að
 slíkar fjáratæður verði
 hordar inn í nokkurn
 hessan hress á laund-
 inn. — Þess þessir huga
 á dönsku, þótt þess þess-
 ist tala í löngum. Þess
 skuldrænt þess inn inn
 innaranda og dönsku
 hugrúnaðs, þó er öll
 sjálfstæðisvirkni vor
 „blendinga skadleg, wa-
 þint gætt.

von Is lundings kate
 ede kate gæst.

þess sjá það af vika vel,
 að ef skyldingur vorar vestrar
 hefnar af Dánum af
 þeim heint i adra átt-
 in, en til Dánum þess
 þess að verður vor gæti
 lagast af löngunir
 höndum Dama, þá brist
 um leid eitthverkast
 munurinn heitstíðum.

þeir munu það, að eitt
þeirra besta vopn gegn
sjálfstæðislyngi þjóð-
arinnar var þetta: það
vilt þú vesala þjóð hafa
enn sjálfstæði, þú mun

Þessi erum sátt átt meina
 fleystu til þess ^{at} fara á
 milli landa á!

Þú von þar góð rós dýr
 og þar hefu til orðit þess
 andlaga förtur þinn
 ólafssonar og hólf-
 þalmannsins.

Þú hefur ekki verið að elta
 þessa ~~stól~~ vandræðu-
 lugu uppfinna - þormenn
 á ~~landi~~ vandræðum
 siglingum landspjallags-
 ins, vegna þess að þau þessi
 að braka, luddur til þess
 að sem flestir - elkar aðrir
 ósáttir höfðingjar - sjái það
 gjört hvet þess stefna
 innlimunarmanninn, sem
 raugluga hefu kallað á
 heimastjórnarmann og
 hvata málum þess

leita, til þess að koma
fram sínum þakkaðum
áformum. — Og íslaki síst
til þess að sína hvetu
þeir hafi á þakka þjóð-
arinnar. — Sjálfvalit þeirra
er svo gífurlegt, að þeir
halda að einu gildi, ~~hanta~~
þótt þeir haldi fram skod-
num, sem hver klepps-
linni myndi skemma-
ast síu fyrri. — Þeir
verði trúnað samt!

Nei, þeir fa' spalanst
að koma á þvi. Þjóðin
mun koma að meti að
matleyliðum slika
bláðansuðku og fram-
koma fulltrúa sína
á þingi. — Þjóðin mun

16
Sjá það hve beráfrí-
lega hún er svíðrot og
launa þessum mánu-
um með því að ^{spökva} ~~þyggja~~
þessu ^{elíki} ~~stærri~~ þynir-
litningurinn, og
því ~~hvað~~ ~~stærri~~ aldri
þá sýnir í korninu.

~~Ög það~~

Ög af framfarirum sjá
það, að Thors-tilboðið var
fellt, ²eteki regna þess, að
nokkra skynsamlega á-
stæður voru þóðar Ög
því, haldur voru þeir meira
flestir, sem á miði því,
voru, svo góðsamlega í
vöðsenda þóð, að ~~því~~
væðu þessu ~~þóð~~ að þá

fyrir afan gæð og með
 an hjá allri huiltöng
~~Skýrmae~~ hugsum, svo
 sem bent hefur verið
 á.

Þessi tilgæðir eru felt
 vagna þess að það
~~er~~ gæð orðir til þess
 að fara um samband
 við Danmörku.

Þessi umliðingur —
 menn sjá að sjálfstæð
 is menn ætla að komu
 fram einhverju þvi, sem
 hefur gæði um sam-
 bandið við Danmörku,
 þá segja þeir ekkert: þetta
 meignir þeir ekkert gæð, þvi
 að það hafi um samb-
 bandið — nei þá
 kemur þessi og tala
 um fjárhagslegu vöð,
 hnekkeli, glaymied —
 og jafnvel um það að
 sjálfstæðismenn ætli að
~~slæpa~~ gæð landið fjár-
 hagslegu ósjálfstætt!

Ög að þessu sinni
 hefur þeim tekið að
 stemma slíga fyrir þá
 að eiga stígun að

18.)
Skref í sjálfslæðis
áttun.

Þessi tilbodid þess
vagna þess að það gæf
aðrið til þess að losa
um sambandið við
Dunrokk.

En vonandi er það,
at yfirvagnsástæðu
þess sem þóttur hafa
veid gegn því, sem
þessi þjóðin minn þá,
að hji var gott með
grátt leikid, og að hún
~~þessi þjóðin minn~~ lét
skeri safugott hakið
ónóð i annað sinn,
ef það gæf.

Grinn Kolbeinn

Ráðin og óráðin gáta
eftir einhvern höfund: föðurlandi
Jóns Ólafssonar.

Hver hefir rætt og rítt flest,
í raugi og skömmum mestur,
ort sín haldið allra verst,
opstofnanum þjónað best?
Sera [einhver] upprættama þjertur?

Múbitst í „Ingólf“ fyrir
þáskana.

Reykjavík 9/4 1906

Jón Jónsson.
Þingeyjingu.

Dálitil hugleiðing

útf. ríkisráðsfundinum 20. októ. 1913.

„Bidda við“ er ein af barna sögum Ljósabjarnar Sveinssonar. Hún segir frá þeimur drengjum sem eru að glíma. Þá yngri og mættarminni almannast svo mikið með iði og huggi að hvern eldri og yfirburðameiri kemur engu baki við hann. Loka segir þá eldri: Bidda við rétt á meðan þú ert að bregða þess. Kemur þá stund á hvern yngri, en í því bregður sá eldri honum og fellir hann.

Er þetta ekki dálitil líking spjörnmalaglinummar milli Íslendinga og Dana? — Við erum alþaf að eltað við Dani með samninga-tilbóðum til þess að komast norð hvern sárþóða sjálfstjórnstokmarki, enn við nú þykjunnis vasa. En hvað verður. — Ekki er annað sýrna en vjet þorumast þú en ekki norð tokmarkinu þrátt fyrir allt bróttid. Fáum „Uppkast“, „Bráðing“ og „Grútt“ fyrir sjálfstjórnarvirkningu. — Þegar hinum ákafustu laiddist þófið, þara þeis að athuga hvort ekki þú til i þórum okkar, sem nægt geti og jafngilt því sem um er glímt, ef vel og viturlega er áhaldid. Jái, þeis þinna þat. Þeis þinna jafn-vel að allt þetta brótt i ríman þingjum alda þefur verið óþarft samant þ dagskrárfrumvarp Skúla Thorsoddens og Bjarna frá Þógi 1912. — Þessu hló þingid bara að. Langeitil að brótt meira. — Þó sýnist mörgum i þessari dagskrá mikið vit og mikill sannleikur. — Þó, ná i sumu sem leið ^{allt} að sigla mikið vinnu, með þeirri nýju stefnu að gefa konungi sjálfdomi um hild þing-ingar mikið ríkisráð ákveði; en þelst líkus ið þyris að með því, eji verið að bita meðan Dani bregða, því ná i þeis þeim þangast þá löggjafar- og stjórnsfrelsi okkar, sem gefinn yði með samþykkt stjórnskrár-frumvarpsins á aukastjórninni i sumu og bókun konungsráðgjafarinn, þá er þat komit i þann lóðing sem íslenska þjóðin er ekki sjálfstjórn eina einförum að losa þat úr i þyris sjáanlegri framtíð. — Allt sem rjettum augum lifa á þetta mál, hljóta að sjá, að loford konungs um stóð-þesting stjórnskrár-frumvarpsins er bundit því skilyrði, sem rjett-loft og löggildis aðsa eins þeing ríkisráð ákveðisins og allt eji stóð 20. októ. þ. á., af þess þegit: Að öll íslenska sjálmál, sem þil konungs þaka

sjeu lög undir nafni Daneska ráðsnefndarinnar í heild sinni. Þar þá
er verda lögboð og ábyrgðarlög ákveðið. Ísland hefur löggjöf
og stjórn út af þessu.

Ad þara er senda konungi formála með stjórnskránni, með
Hlutaráðum Skilgjafum og skilningi á ríkisráðsákvæðum og konungs-
vörðunum, ef þar er gjöfdomisfiskur, virðist vera orðastrið eitt.
Danis munn hafa einhver vörð með ad komast út af þessu, og þessi
okkur þá vera komna í gildruna.

Þetta er annars orðið ad Rúss nekk þetta ríkisráðs gæð okkar
Íslendinga, ad knýstast í og forþryggja þessa íslenska hugann í
löggjafar- og stjórnmálum, og verð er ad ráðherrann okkar skuli gefa
þeim undir þessum með þessu (þessu ráðs herra á nefndum ríkisráðs fundi).

Ef ad Danis vildu umma oss jafngjettis, og þessi okkur sambands-
þjóðina, sem þeim væri mestur sönni ad, þá ætti þessu einn ad sjá okkar
og einn lög, eins adur enn þann væru staðfest, eins og þessu skoda okkar,
svo ad við getum dóm um hvort þann gengja á okkar gjett, eins og
þessu þykjast skoda okkar aðeins til ad vita hvort þann gangi á sig.
— Efli þeim þessi ekki skönn þessu gjett í bekkinn ef þessi væri
fram á stíkk. — Þessu mun ilt ad vera á móti ad þessu sjá hvernig gjett.

En má þessu spyrja: Er ekki einn vörð til ad leysa þessu
þessu þessu svo ad bætis aðilar megi vel viduna? — Hlutarinn virðir ekki
gjett til ad gjeta þessu ad ekki sjá á okkar sjásmálengjett í dóm
dönskna ráðgjafanna um ágang eða ekki á sameiginlegu málin, úr þessu
öll íslenska löggjafarmál eru borin undir þessu dóm. — Er ekki einn
sjásmála okkar svo hett hagsmunum og verjum þessu ad full þessu
sjá á, ad við máum ekki þykja sjásmálengjett okkar í löggjöf og stjórn
við eindóm þessu. — Væri nokkur övinnu af okkur Íslendingum
ad þara fram á ad skipað væri dönnnefnd fyrir þessu svoði, með þessu
föln af löggjafum Íslendingum og Dönum, segjum þessu eftir
þessu, með odda- eða vörðarmanni ef ágreindi. Hinnis þessu toldu
væru valdis af þessu hvernar þessu, en oddamanninum skipaður af
konungi í hvort sinn sem á þessu ad halda, og ætti þann að
vera þessu þessu sem undir þessu verda í þessu eim.

þessi nefnd ætli aðeins að dæma um hvort þau íslensk gjemmal sem lögd
vörð fyrir konung til aðferðinga, heyrð; þeim rjettilega til, eða feldust
til sameiginlegumálanna. Eftir úrskurð þessara nefndar ætli þeir
að vera óheimilt að íslensk gjemmal legdust undir mat dönsku rätgjefanna.
Með þessu móti vori betur byggð sjestada ráðherra Íslands, sem umboðs-
manns þings og þjótas, og embættið get bði af gengilegra og andumma,
og um leið mætti vörða meiri og betri árangurs af því. Einnig vori með
þessu, í það minnsta að nokkurn, gíst fyrir það, að örmur eins ríðt fjelli á
marga hina berta sonu þjóðarinnar og fællid hefur á þá sem kringa til
hafa í því embætti sefild, þótt aldrei hafi eins langt gengid og á
þessum fundum ríkisráðsfundi. Það er líka ólíklegt að nokkurn nýttus og
örnkör Íslendingur fáið í embættið með því húfslagi sem nú er.

11

11

11

11

11

Það er blegt til þess að vita að elikurmadur sem he. ráðherra okkar.
hr. H. Hapstein er (þugrent skald, málakunnadur og marmúðarmadur)
skyldi verða að undri fyrir dönsku rätgjöfunum og konungi
20. okt. o. l. - Hvernig ætla að Jón saf. Sigurðsson þessari
hefði spáð sig þá? Jeg get ekki gefið annan til en að hann hefði verið
samkræmur sjálfum sjá; samkræmur framkoma sinni á þjóðfundinum
fróga 1851. — Það var ekki ótti fyrir missi embættis og kylli höfðingja
sem rjedi hina fróga mótmæli hans þá við Trankjöggrá, heldur, rjjet
liggur við að segja heilagur vandlaðinga sárvauki ^{þess} kúnum og bróðrum
hins dýrasta og helgasta rjettar þjóðar sinnar. — En þá er ein Flóra líkar,
því er mífur. — Eins og hann þá skýrskotad til konungs sem vermdara
þjóðasinnas, eins liggur rjjet við að halda að hann mi hefði mint konung
á að frelsiskráin sem af hans fæði okkur í föðrskendi þyðfti (fræmur)
konunglegras vermdar hans (en ókonunglegrs ógangs) ef hin ætli að komast
til afslutun nokurs; Vera kyrringastæinn þjótleggras, þjótleggras og framkræmda
samras heimastjórnar Íslands, sem leiddi til virðinga og samúðar milli
sambandstjóla, og kylli og ástældar þegnum til konunganna og
ætt manna þeirra.

Bóndi.

Nantas, Skipslus
Náttúrufræðisfélagsins.

Skýrsla 1889-1890. Rv. 1890.

— 1896-1897 — 1897

— 1898-1899 — 1899.

— 1899-1900 og 1900-1901 Rv. 1901.

— 1905-1906 og 1906-1907. + Rv. 1907.

Skýrsla 1921-1922.

Í duplo: 1890-91

— 1925-6

Þjarni Magnússon fr. að Eyjardalsá

mun hafa dáið 1680 eta nálegt þri, en
dánarskrif hans er hvergi getið í heimildum,
sem H. Þ. vörum kunnar.

Kona sr. Þjarna (hinn fyrri) var Ingrid Björz
dóttir Þjarna Kolbeinssonar og Helgu
Ólafsdóttur prests í Höfða Árnasonar,
systur sr. Halts. — Talist er, at s. k. hans
hafi verið Guðrún Ólafsdóttir, þau bl. —
En börn hans af f. k. vörum:

1. Eiríkur Þjarnason, bjó á Stóruvöllum
í Þórðardal 1703, 72 ára, kvenstur Guð-
rúnu (70 ára) Kolbeinod. s. st. Eiríkssonar.
Þeirra börn: Þjarni, þá 36 ára.
2. Jón eldri, mun hafa búið á Andlísar-
stöðum. Er dáiinn fyrir 1703, en börn hans
þá þar: Jón, Guðrún kona Eiríks Eiríkssonar
og Guðný kona Sveins Jónssonar í Andlísar-
stöðaseli.
3. Steinvör kona Jóns Þórðarsonar á Gvendar-
stöðum í Kinn. Þjuggu þar 1703. Er Stein-
vör þá 66 ára, Jón 68 ára. Börn þeirra: Árni
(30) fatir Hildar konu sr. Björns í Storra-
Írskozi, Ingrid Björz 28 ára og Torfi 22 ára.

4. Jón yngri (f. c. 1635) bjó á Stórvöllum 1703
 móti við Eirík bróður sinn. Var trúkventur.
 S. k. hans Ingibjörg (f. c. 1635) Jónsdóttir
 (á Stórutjörnum Tómassonar prests á Hálslí
 Ólafssonar), er áður hafði átt Björn Kol-
 beinsson á Stórvöllum og verið s. k. hans.
 Börn Jóns yngra með konum sínum er
 sagt að dáið hafi, en son hans (með
 f. k. eða milli kvæna) mun verið hafa
 Sturla að Hömrum í Reykjadal (31 ári á
 Stórvöllum 1703). [Þetta er rétt að öðru
 en því, að Sturla hefi verið sonur Ingibjörgar,
 s. k. Jóns yngra]. Frá honum (Sturla) er
 fjáldi folks í Þingeyjarsýslu.

5. Ingibjörg (f. c. 1638). Gistist ekki. Var á
 Anddísarstöðum 1703.

6. Katrín f. k. Björns Kolbeinssonar á
 Stórvöllum. f. b.: Helga, Jón, Hálfdan.

7. Guðrún k. Guðmundar Jónssonar. Son
 þeirra talinn Jón, en mun einnig hafa
 verið: Hallur Guðmundsson, er bjó á
 Halldórsstöðum í Kiim 1703, 52 ára,
 kventur þórn Jónsdóttur, en þrjú eldru
 börn hans og þórn (eða þrjár konur?) munu

hafa verið Jón, Guðrún og Ólafur, sem
 voru hjá frændfólki sínu á Stórvöllum
 (Eiríki og Jóni Bjarnasonum, ömmubræðrum?)

8. ss. Magnús að Eyjardalsá (f. c. 1646) hefi
 verið yngstur barna ss. Bjarna.

Laundóttir ss. Bjarna, er hann átti í
 lausgætt (eða
 hofdom) 1628:

9. Guðleif, var brústiyr á Anddísarstöðum
 hjá Jóni Jónssyni, bróðursyni sínum,
 1703, talinn 75 ára, og stendur það heima,
 að hún sé född 1627, eða snemma árið
 1728 og hefi hann þá eflaust verið prest-
 laus um tíma. Með því að hann var
 vigtur að Eyjardalsá seint um haustið
 (19. nov. 1626) hefi hann átt að taka
 vit bráttinn vorið 1627, en svo er at
 sjá, sem það hafi ekki verið og þótt hant
 þá orrit kunnugt, en fengit uppreisn og
 tekit rit skatnum 1628. — — —

Eftir ævisögnum þessra manna H. Þ.

(13. febr. 1942.)